

A BIBLIA VASÁRNAPJÁN.

EGYHÁZI BESZÉD

ELŐ- ÉS UTÓIMÁDSÁGGAL.

Irta

S A »BRITT ÉS KÜLFÖLDI BIBLIATERJESZTŐ TÁRSASÁG«

alapításának százados emlékűnnepén

a debreczeni főiskola imatermében

1904. ÉVI MÁRCZIUS HÓ 6-ÁN ELMONDTA

CSIKY LAJOS

debreczeni ev. ref. theol. ak. tanár és dékán.

Nem hivatalos.

*Dr. Endre Lőrinc akadém. igazgató
úgy emlékeztet a szerzőre.*

EMLÉKÜL

A »HITTANSZAKAI ÖNKÉPZŐ TÁRSULAT«.

Ára 20 fillér.

DEBRECZEN,

NYOMATOTT A VÁROS KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

1904 — 814

955817

Debreceni Egyetem
Egyetemi és Nemzeti Könyvtár

0 000013 457211

Előimádság

Tied, egyedül a Tied a dicsőség, örökkévaló nagy Isten, ki Úr vagy égen és földön egyaránt, s kinek dicsőségedről az égnek és a földnek minden teremtett valóságai zsoltárénekeket zengenek. Tied, egyedül a Tied a dicsőség, mert Te nagy és mindörökké jóságos vagy, kinek tiszteletére magasztaló halleluját énekel úgy az angyaloknak mennyei serege, mint a híveknek sok milliónyi tábora idelent a föld határain.

Felmagasztalod Te magadat a természeti világ gyönyörűsége szép alkotásaiban, s Feléd száll a mennydörgés viharzó zúgása épen úgy, mint az édes madárdal, vagy a nyári kalász enyhe zizegésének hangja. Téged magasztal a mi szívünk minden tiszta érzése; Tégedet áld lelkünk minden igaz gondolata, s mit szó kifejezni nem képes, s csak lágy sóhajként száll el ajkainkról: érző keblünk néma vágya, — minden-minden Tégedet áld, mi Istenünk, édes Atyánk a Jézus Krisztusban!

Hozzád szállunk lelkünk örömében, s reád nézünk bűnös voltunk fájó tudatában, s áldva-áldjuk nevednek szentségét, hogy jó és könyörületes vagy hozzánk mindenekben.

Áldjuk nagy nevedet minden nagy kegyelmi ajándékaidért, s ezek között különösen azért, hogy adtad mi nekünk az életnek ama könyvét, a szent bibliát, mely táplálja a mi lelkünket az örökéletre, s Hozzád, mint az élő vizeknek forrásához vezérel bennünket, feléd epekedő nyájadnak juhait.

Légyen Te néked, jó Atyánk, dícséret és dicsőség mindörökké a Te kijelentésed e szent könyvéért, melyben ékes

szivárványszínekkel kötöd össze egeidnek kiterített erősségét e földi világ kézzel csinált hajlékaival, s hívogatsz minket annak szavaiban romolhatatlan örökségünk elvételére.

Áldd meg, óh áldd meg, jó Atyánk, a föld összes lakóira nézve e mai szent vasárnapunkat, melyet a könyvek-könyvének tiszteletére ajánlunk Te néked. Óh hadd dobbanjon össze e mai napon jóságod magasztaló érdekében, s szent ígéd igaz prédikálásában millió szíveknek minden szent érzése, s add, hadd imádkozzunk Te hozzád e napon, Hozzád, jó Atyánkhoz, lélekben és igazságban. Ámen.

Egyházi beszéd.

Alapige: *János: 5, 39. Tudakozzátok az Írásokat.*

Keresztyén Atyámfiak az Úr Jézus Krisztusban! Egy kicsiny, véghetetlenül egyszerű, csaknem gyermekesen hangzó történetet beszélek el ti néktek, amely arról a régi igazságról tesz újabb tanúbizonyságot, hogy kicsiny kezdetből is eredhetnek nagy dolgok, ha azokban Isten keze meg akarja dicsőíteni a maga erejét.

A 18-ik század végén s a mult 19-ik század elején az Angolország nyugati oldalán fekvő Wales tartományban egy *Charles Tamás* nevű methodista, tehát protestáns vallású utazó-lelkész járt városról-városra, faluról-falura, hogy hintesse hazájában mindenfelé az evangyéliom ígéit. A lelkes férfiú szomorúan tapasztalta, hogy mily ritka a nép között a szentírás, holott epekedve vágynak az után, s gyermekek és felnőttek vetélkednek egymással annak könyv nélkül való megtanulásában, pedig némely helyen mérföldekre kellett elmenni, hogy egy-egy biblia olvasásához hozzájuthassanak. Egyszer *Charles Tamás*, egy walesi városkának, Bala városnak, az ő tulajdonképeni lakóhelyének utczáin találkozott egy *Jones Mária* nevű leánnyal, s beszédbe ereszkedvén vele, megkérdezé tőle, hogy el tudná-e mondani azt a bibliai szöveget, a melyről ő a mult vasárnap prédikált. A leánnyal helyett, hogy addigi szokása szerint készen és gyorsan elmondta volna a szöveget, hallgatag maradt, majd sírásra fakadva elpanaszolá, hogy a rossz idő miatt azon a héten nem juthatott hozzá a biblia olvasásához. Elmondá nevezetesen, hogy minden héten hét angol mérföldet szokott a hegyeken keresztül megtenni, hogy egy rokonánál hozzájuthasson az

annak birtokában levő czelta nyelvű bibliához, s ebből könyv nélkül megtanulhassa az előző vasárnapon tartott egyházi beszéd szövegét. Imé, keresztyén Atyámfiak, *Luther Márton* a 16-ik század elején csak egy lánczra kötve őrizett bibliát olvasgathatott, s még három századdal későbben is egy czelta leánykának minden héten hét mérföldet kellett gyalogolnia, hogy a könyvek-könyvébe bepillanthasson. *Charles Tamásra* ez az esemény véghetetlenül mély hatással volt, s az 1802. évi december havában Londonba utazott oly czélból, hogy a bibliának Walesben való terjesztésére egy külön társaságot alakítson. Gyujtó beszédben, lángoló szavakkal ecsetelte egy társaság körében a walesiek közt való nagy bibliaszükséget, s szavainak hatása alatt egy *Hughes József* nevű barátja ezt a kijelentést tette: „bizonyára lehetne e czélra egy társaságot alapítani; és ha lehet Wales, miért ne lehetne a birodalom és az egész világ számára?!”

Az íge, az elhintett mag tehát megfogamzott, s holnap lesz száz esztendeje annak, keresztyén Atyámfiak, hogy a „*Britt és Külföldi Bibliaterjesztő Társaság*“ 1804 márczius 7-én, egy szerdai napon Londonban megalakult. Az egész protestáns keresztyén világ pedig, s abban a mi magyar evangélikus reformált egyházunk is ma ünnepli a százados emlékezetét annak a dicső, a keresztyén lélekre ható jótékonyság történetében oly páratlanul fontos eseménynek, hogy megalakult e nagy, e hatalmas „*Bibliaterjesztő Társaság*“.

De hát, bizonyára kérditek, miért ülünk mi ünnepet egy Társaság megalakulásának emlékezetére? Kérditek talán, hogy mi az a biblia? Megmondom pár szóval.

A biblia az ember bűnös szívéről beszélvén, Isten kegyelmes szíve kinyilatkoztatását tárja elbünk. A legdrágább kincs az minden egyéb kincsek között. Ha éhes vagy, jól tart; ha szomjas vagy, eloltja a szomjadat; ha beteg vagy, orvosságul szolgál; ha gyöngye vagy, bot az, melyre rátámaszkodhatol; ha ellenség támad meg, kard az, melylyel védekezhetsz; ha sötétben vagy, lámpa az, mely vezérli lépteidet; ha kétségben vagy útnak felől, fénylő csillag az, mely helyes irányba vezet; ha okod van Istentől félni, az ő kiengesztelődésének híradója az; ha meg akarod lelkedet váltani, vedd elő a szentírást, s az elvégzi benned a munkát. Az életnek ígéje a biblia. A ki vágyik lelke idvességére, szeresse azt olvasni és hallani az ígét,

hiszen Krisztus Urunk mondja: *az én juhaim az én szómat hallgatják, és engemet követnek.* (János 10, 27.)

Ez tehát, keresztyén Atyámfiak az Urban, ez a biblia, ilyen hatású könyv a biblia. Ennek a szent könyvnek terjesztésére állított fel száz esztendővel ezelőtt a „Bibliaterjesztő Társaság“.

És ha Krisztus Urunk mai szentleczkénk szavaiban azt mondja mi nekünk, és velünk együtt minden ő követőjének, hogy *tudakozzuk az Írásokat*, a mit mi keresztyének úgy érthetünk egyedül, hogy menjünk le, mint bányászok, a bibliának, és pedig főképen az újtestamentomi írásoknak mélyeibe, hogy onnan hozzunk fel drága kincseknek gazdagságát, melyek idvezítenek minket az örökéletre: ugyan hogyne volna ma igazolt és méltó a diadalmi ének, mely a föld legszélső határain is annak a Társaságnak dicséretére zendül, mely óriási munkával terjesztvén a bibliát, kezünkbe adja azt, s képesít bennünket annak buzgó olvasására, tanulmányozására, az abban levő igazságok tudakozására.

Óh bizony, nagy és fontos munkát végezett száz esztendő alatt az a Társaság! Méltó erről elmélkednünk, s méltó dolog Krisztus Urunk, alapígék gyanánt fölvelt szavaiban elmélyednünk s megtanulnunk, hogy nagy és szent kötelesség reánk nézve az Írások után való tudakozódás,

mert *a biblia ismerete*

1. nemesíti az egyes embert;
2. emeli a különböző nemzetek életét;
3. előbb viszi az egész emberiséget a tökéletesedés útján.

I.

A biblia ismerete tehát nemesíti az egyes embert.

Igenis, fönséges ereje van e tekintetben a bibliának, mert mint Isten kijelentési akaratának a könyve, alkalmazkodni tud minden egyes ember természetű sajátosságaihoz, hajlamaihoz. Ime, lássad, a nagy Isten behintette a bibliát virágokkal, felmagasztalta csodatételekkel, s meggazdagította édes gyönyörűségekkel. Ablak az a reménység börtönén, melyen át az örökkévalóságba tekinthetsz be. Világosság az a vakoknak.

hiszen 30 nyelven olvashatják a szegény vakok ujjaik hegyével a részökre külön készített szent könyvet.

Ki vagy te, mi vagy te, én embertársam, s mit keressz a bibliában? Tudakozzad azt és megtalálod. Érdemed szerint bánik el veled a biblia. A régi keresztyén kor egy nagy egyházi embere¹ azt mondja róla: „A szentírás a maga *magasságával* kicsinybe veszi a büszkét és a gúnyolódásra kész felfuvalkodottakat; *mélységével* megdöbbsenti azokat, kik figyelemmel néznek beléje; *igazságával* gyönyörködteti a legnagyobb tudományú és értelmű embereket; *édességével* pedig táplálja a kicsinyeket és csecsszopókat“.

Ki vagy te, mi vagy tehát te, én embertársam?! Ha büszke vagy, megaláz a biblia, s kicsinységednek ismeretére juttatván, megnemesíti lelki világodat. Ha kicsiny vagy, föl-emel, azt hirdetvén neked, hogy te Isten képe és hasonlatosságára teremtettél; ha tudatlan vagy, megtanít, hogy tégy úgy, miként Timótheus tett, kihez e szavakat írta Pál apostol: *te gyermekségedtől fogva tudtad a szentírásokat, melyek légedet bölcsesé téhelnek az idvességre, a Krisztus Jézusban való hit által.* (2. Tim. 3., 15.)

Ha árvának érzed magadat s elhagyatottnak mindenki által; ha elfáradsz az élet küzdelmi zajában s roskadozni kezdesz a nehéz terhek alatt; ha bűneidnek súlya csüggeteggé teszen, s úgy gondolod, hogy nincsen már számodra menekvés: ugyan hol tudakozódhatol másutt gyámolító, támogató, megmentő hatalmi erő után, mint a bibliában?!

Nem emel-é föl, nem nemesít-é meg tégedet, te szegény árva, az a nagy és dicsőséges mondás, melyet a bibliában magadról olvashatsz: *ha az én atyám és az én anyám elhagynak is engemet, az Úr magához veszen engemet* (Zsolt. 27., 10.); hát tégedet, te gyöngye vándor, nem aczéloz-é útna folytatására a hívogató szó: „*jőjjetek én hozzám mindnyájan, kik megfáradtatok és megterhellettetek, és én megnyugosztlak titeket*“ (Máté 11., 28.); avagy tégedet, te szegény bűnös, nem költ-é új lelki életre a bibliában olvasható, mennyet adó szózat: *a mi Urunk Jézus Krisztus adta ő magát a mi bűneinkért,*

¹ Augustinus.

hogy kimentene minket e jelenvaló gonosz világból
(Gal. 1., 4.).

Avagy mindez nem elég még te néked, én embertársam, több nemesítő erőt is vársz még a biblia ismeretétől?! Mondok még többet is!

Istent a maga lényének mélységében és magasságában, Istent, mint szerető Atyádat, s mint mindenható Királyt, a biblia ismerteti meg te véled. Ha átforgatod a világtörténelem lapjait, találsz-e azokon nemesebb alakot, mint a minő a bibliai Jézus, ki testvéri keblére ölel tégedet s bátorít, hogy tied az ígélet? Hol hirdették te néked a hit, a remény és a szeretet evangélioma másutt, mint egyedül a bibliában, s mondj én nekem a szellemi erők közül olyat, mely tisztább és nemesítőbb volna e lelki erőknél? A világi tudományok az anyagot kutatják, a biblia a lélekkel foglalkozik; amazoknak meg kell állaniok az utolsó anyagi paránynál, a biblia előtt meg ép' itten nyílik meg Isten dicsőségének fényében a lelkeknek világa, az örökkévalóság boldog hazája, — mondd, melyik, óh melyik gondolat a nagyobb, a fölemelőbb, a nemesítőbb: az anyag vagy a lélek, a földi múló világ, vagy a mennyei romolhatatlan örökkévalóság?!

Óh Atyámfiak az Úrban, nagyon szegény az emberi lélek a biblia ismerete nélkül. Minden, a mi szárnyat ad a léleknek, magasabb röptőt a gondolatnak: a bibliából vette eredetét. Tudakozzad, óh tudakozzad azt forró vágygyal, szent lélkességgel, mint forrását minden nagynak, minden igaznak, mint olyan könyvet, mely nemcsak tégedet, az egyes embert nemesít, de a mely

II.

emeli a különböző nemzetek életét is.

Erről, keresztyén Atyámfiak az Úr Jézus Krisztusban, annak a Társaságnak a története tud a legékesebben szóló szavakkal beszélni, melynek fennállása százados emlékezetét ma üljük. E Társaság a maga létének első száz esztendejében ötven-féle írásformában mintegy 377 nyelvre és szójárásra fordította le a bibliát, vagy legalább annak egyes részeit, s elterjesztett e föld kerekén több mint 186 millió teljes bibliát, újszövetséget,

vagy bibliai részt, melyeknek csak előállítási költsége is közel 331 millió koronába került.

Tudjátok-é, keresztyén Atyámfiak az Úrban, hogy mit jelentenek ezek az adatok? Tudjátok-é, mit jelent az, hogy e világra szóló nagy Társaság 79, hasonló célú más társaságnak vetette meg alapját? Tudjátok-é, mit jelent az, hogy míg száz évvel ezelőtt az emberiség nyelvének csak $\frac{1}{5}$ -öd részén volt nyomtatott biblia, ma $\frac{7}{10}$ -ed részének nyelvén zeng a váltság, az idvesség evangélioma?

Azt jelentik ezek az adatok, keresztyén Atyámfiak, hogy a biblia oda, a tőlünk távoli földrészeknek kietlen sötétben élt lakói közé is életet, világosságot vitt, s megnyerte a szellemi és lelki művelődés eszméinek az eddig elhagyatott sívárságban tengődő népeknek gyermekeit; hogy kivette a durva vadság állatiasságából azokat, kiken addig bizony kevés volt Isten képéből és hasonlatosságából. Azt jelentik ezek az adatok, hogy lefordíttatván a biblia oly népeknek nyelveire is, melyeknek betűkről, írásról, nyomtatásról, könyvekről s ezek olvasásáról addig fogalmuk sem volt, besodorta a szent könyv e népeket a műveltség folyamának árába. Lehet, és sok esetben úgy is van, hogy e műveltség még igen távol áll a lehető tökéletességtől; de ne bánd, az evangéliom kovásza csak dolgozik már ottan, s végzi a maga tökéletesítő, nemzet-emelő munkáját.

Óh, mennyire más a művelt világban is azoknak a nemzeteknek az élete, melyek a biblia alapján állanak, mint azoké, melyek távol tartják magukat a biblia olvasásától?! Amott tiszta családi életben vidám meglegedettséget, az állami és társadalmi életben folytonos előhaladást, az egyházban élő vallásosságot, emitt zilált viszonyokat láthatunk az élet legkülönbözőbb területein. Nézd meg a bibliás népeket, s úgy fogod találni, hogy azoknál virágzik a tudomány, az ipar, a kereskedelem és a földművelés, s az élő szabadság lelke hatja át az egyéni és a politikai teljes életet, míg a bibliát nem ismerő népeknél oly igen sívár minden tekintetben az élet, s legalább is a lelkiismeret szabadsága nehéz bilincsekbe verve sanyarog. És ezt mind a biblia, vagy a biblia hiánya teszi, — a biblia, mely világosságot szór a népek millióinak körébe, mely munkára edzi, tetterre hevíti, lelkesedésre buzdítja, szabadságra hívja a nemzetek fiait, s megtanítja nekik, hogy a szorgalom-

ban van minden előrehaladás biztosítéka, hogy a haladás az ember legnemesebb kötelessége.

Isternek ígéje tehát hatalmas tényezője a nemzetek haladásának, s azok, kik ellenesei a vallásnak, kik a közöny uralmát, vagy a pogány tanokhoz és pogány erkölcsökhöz való visszatérést kívánják, következetesen járnak el, mikor alá akarják aknázni a biblia tekintélyét, semmibe sem veszik az annak alapján tartott prédikálást, s különösen az ifjúság részére való tanításának nagy ellenségei. A kik ellenben azt hiszik, hogy szentség nélkül senkisé is láthatja meg az Istent, hogy a szentség útjaira a biblia vezet, a biblia meg elősegíti az élő vallássosságot, mely nélkül állam és társadalom roskatag alapon áll: azok arra fognak törekedni, — épen az állami élet jól felfogott érdekében, — hogy terjedjen a biblia, s hűségesen taníttassanak annak főséges tanai templomokban, iskolákban egyaránt.

Egyes, bibliaszerető emberek útján is végtelenül emelő hatást gyakorolhat a szent könyv az illető nemzetek életére. Vajjon *Bethlen Gábor* erdélyi fejedelem előtt, ki huszonhatszor olvasta át a bibliát, győzedelmes csatákra indulásakor, avagy azok megvívása után, nem Pál apostol e szavai lebegtek-e folyton: *„Hála legyen az Istennek, ki azt cselekszi, hogy mindenkor diadalmasok legyünk a Krisztusban?”* (2. Kor. 2, 14). Vajjon ama nagynevű magyar főúr¹ előtt, ki viharzó tengerek által vitt hajóján épen e napokban érkezik egy más földrészén lakó magyar református testvéreink látogatására, vajjon előtte, ki saját vallomása szerint már hétszer olvasta át a bibliát, — mikor nagy útjára elhatározta magát, nem Ezékiel prófétának ama látása jelent-e meg, mely a száraz csontok megelevenítéséről szól?! Vajjon nem gondolta-e bibliaismerő lelkének álmában, hogy ő az az Ezékiel, kihez így szólott az Úr: *„embernek fia, nemde élnének-e azok a tetemek?”* Nem magát gondolta-e ama látóknak, kinek szavaival ezt felelte: *„Uram Isten, te tudod!”* (Ezék. 37, 3). S mondjam-e e képek után, hogy mi volt Bethlen Gábor a kálvinista magyarság-

¹ Gr. Degenfeld József, tiszántúli ev. ref. egyházkerületi főgondnok, ki épen ez időben ment az Északamerikai Egyesült Államokban lakó magyar reformátusok látogatására, egyházi ügyeik rendezésére, s előzetes számítás szerint márczius 7-én kellett amerikai partra szállania. Cs. L.

nak, s mily életre elevenedhetnek azok a száraz csontok ott a távol világ földén ama látogatás hatása alatt?!

De a biblia ott van ezekben a példákban is; ott van a biblia, mely az elmondottak szerint emeli tehát a különböző nemzetek életét, sőt a mely épen azért

III.

előbbviszi az egész emberiséget is a tökéletesedés útján.

Isten cselekedte, hogy *az egy vérből teremtett egész emberi nemzetség lakoznék a földnek egész színén* (Csel. 17, 26), — mondja a biblia.

Egy vérből teremtett hát Isten mindnyájunkat, s mégis ugyan hol állott e gondolat tekintetében, s hol áll az emberiség ma is ott, hol a biblia, főként pedig annak újtestamentomi része meg nem nemesítette az emberek felfogását?

A szabad görög, s a büszke római rabszolgáját anynyira lenézte, hogy azt embernek sem tartá, de éjszakára, mint oktalan barmot, istállóba kötözve őrizteté; legnagyobb elméjű bölcsészeik is tündöttek a kérdés fölött, hogy vajjon mégis nem ember-é a szegény rabszolga? Sőt, a mi több, még saját honfitársai, tehát a vele egyformán szabad emberek közül sem tartá magához méltó embernek azt, ki kézművesi munkával, vagy kiskereskedéssel kereste kenyerét.

Hol állott, sőt a bibliát egyáltalában nem ismerő nemkeresztyén népek között hol áll ma is a női nem, szemben azzal a bibliai fönséggel, hova az Krisztus Urunk vallása szellemében emelkedett?! Báb volt az és pusztá játékszer, elnyomatott semmiség, egy érték nélküli szám az emberiség nagy számpéldájában mindaddig, míg a biblia s ennek főként újtestamentomi része meg nem ismertette a női lélek benső, magasztos értékét a föld gyermekeivel, közöttük még természetesen mindig csak azokkal, kik a biblia tanításait ismerik.

Hol volt s hol van ma is a családi élet tisztasága, igaz nemessége az emberiség biblia nélkül való részénél? Hol van a házasság szent kötelességeiről való méltó felfogás ott, a hol nem ismerik a bibliát? Avagy a hol nincsen vasárnap, a lélek szükségeire való áldozás e szent napja, a hol tehát puszt-

tán az állati lét szükségének áldozik a sötétség gyermeke: hol ott a világosság, az emberhez méltó magasabb szellemi és lelki élet? Hol van a biblia nélkül való emberiség körében Istennek lélekben és igazságban való imádása, ha úgy halljuk, hogy vétek nélkül való, Iemészárolt állatok hörgése, ha úgy érezzük, hogy vérszag, ha úgy látjuk, hogy lélek nélkül való, értelmetlen szertartások helyettesítik a bibliai vallás igaz istentiszteletét?

Nézd meg, keresztyén Atyámfia az Úrban, az emberiség benső állapotáról egybeállított térképet, s úgy tapasztalod, hogy fényes világosságban tündöklök az ott, hol a bibliát ismerő keresztyénség lakik, s mélységes sötétség veszi körül a gyászos pogányságnak lakóhelyeit.

Óh, nagyon jól tudom én, hogy a keresztyénség sem ismerte meg még egészen a Krisztust, hogy tagjai sorában is sok még a sötétség, hogy keresztyén nemzetek is kelnek egymás ellen harczra: de im', a háború zivataros fergetegében, hol az elszabadult tigris vért ontva és szíva rémessen futkároz, im', ott vannak a bibliai szellem: a könyörületesség, az emberszeretet szelid angyalai, a jótékony egyesületek nemes küldöttei is s a mit az egyik kéz elrontott, azt a másik kéz igyekszik helyreállítani.

És ezt, Atyámfia, a biblia teszi, a biblia, mely világjáró útján igyekszik bejutni a föld legszélső határain lakó népekhez is, hogy hintegetvén az egyetemes, a világot átölelő emberszeretet magvait, végre egy testvéri lánczban fűzze össze az emberiséget, melynek tökéletesedése előtt nem lévén így többé akadály: bátran haladhat előre végső nagy célja felé, hogy leküzdvén a természet összes erőit, egy akolban s egy pásztor mellett felállítsa a földön Istennek országát.

*
*
*

A jövő, a kétségkívül még igen messze jövő boldog reményének e szép képét a Bibliaterjesztő Társaság eddigi, immáron száz éves története varázsolja lelki szemeink elé, keresztyén Atyámfia az Úr Jézus Krisztusban!

A mit eddig tett, dicsőségest és fonségesen nagyot, zálog az mi nekünk, hogy nem áll meg az útján, sőt tovább megyen azon, s eljő majd az idő, a mikor nem leszen többé nyelv ezen a földön, a melyen a biblia olvasható ne volna.

Csak hadd haladjon hát előre a szent könyv a maga világító erejével! Hadd lássanak fényénél a vakok, hadd térjenek általa Krisztushoz a most még sötétségek mélyeiben lakozó, váltság után epedező lelkek!

Isten adta az emberiségnek az ő szent könyvét, s ez a szent könyv ismerteti meg velünk a mi idvességünk Fejedelmét, az áldott Úr Jézust, ki az ő Szentlelke által tanít és buzdít minket az Írások tudakozására.

Óh, álljunk oda mindnyájan a nagy szövöszék mellé, hol az új ember számára való fehér gyolcsot készíti az isteni mester. *A Te beszéded szerint eleveníts meg minket* (Zsolt. 119, 154.) nagy Isten, hogy munkáljuk a magunk s a mi minden embertársaink örök javait. Ámen.

Utóimádság.

Hallottuk, Atyánk, a Te ígédnek prédikáltatását, s buzgó örömmel kerestük föl a kies mezőket, hova lelkünket a szent könyv vezérlé. Megállanak a mi lábaink még egyszer amaz oltár előtt, melyen a Te ígéd gyújt illatozó tömjént, s ha nem tehetünk a mellé aranyat és mirrhát, szívünk tiszta érzelmeit helyezzük melléje, hogy szentígéd fényének világosságában fürödjék meg lelkünk, s áldva-áldjunk Téged, ki szeretvén bennünket, megismertetted mi velünk atyai jószágod éltető szerelmét.

Terjesztesd, mi Urunk, terjesztessed e földön minden népek között Lelked ihletésének szentkönyvét, az igaz szentírást. Vidd be azt minden népeknek körébe, s úgy vezéreljed a te gyermekeidnek szívét, hogy ne legyen olyan emberi hajlék e földön, melynek ékessége gyanánt, a szíveknek boldogítására, a lelkeknek nemesítésére ottan ne legyen a Te kijelentésednek drága ajándéka, az életnek ígéje, az örökké dicsőséges biblia.

Virágoztasd annak tavaszi fuvalmával a keresztyén is-

kolák termő földeit, hogy nyíljék azokban kegyelmed ígéjének melegítő fényétől boldog hit, mennyei bizalom és édes reménység Te benned és a Te szent Fiadban, kit váltságunkra adtál.

Adjad, hogy a mi drága hazánk, s a föld minden népe gyermekeinek szívét a biblia ígái vezéreljék elé a diadalomra, melyet a szent könyv kegyelmed ígéreteiben közöl mi velünk.

Adjad, hogy legyen e könyv által valósággá minden édes reménységünk s bizonyossággá minden mi szent hitünk, hogy állhassunk meg majdan nagy lelki alázatosságunkban is emelt fővel Te előtted, s a megoldvashatatlan millióknak ajaka örvendő boldogságban mondhassa Te néked: ímé, itt állunk, Uram, Te előtted, itt állunk ígéd fényében fölmagasztalva, mert a Te ígéd megtartott minket az örökéletre. Ámen.

DEBRECENI EGYETEM KÖNYVTÁRA
Lelt.
Q11-1972